

- Транспортная проблема.
- Проблема ограничения во времени.

Неэффективность и нерациональность применения профессиональных качеств бухгалтерского учета, как известно, может стать решающим фактором влияния на современный бизнес.

Литература

1. Davis, G. B (1974) Management Information System Ohio: MC Grawill.
2. Druny Collins (1973) «Accountancy and finance series» management and cost accounting. Uk: Van NastraReind.
3. Edward JID (1976) « The Modern accountants hand books». Home wood: lonhowles Irwin inc. Isaac, NR (1984) Principles of accounting
4. Japan: Holt Sandien.
5. Murdick, Rg. (1979) «Accountancy Information System» New Jersey: Prentice Hall.
6. Kurdistan Region Accounting standard board (1982) Statement of accounting standard». Lagos» Min.Saff of finance.
7. Nwoko, CS (1990) Studies in Accounting Text and Reading. Enugu: New Age Publishers.
8. Omuya, J. O (1980) Business Accounting UK African Edition Long man Group ltd.
9. Suoma; BC (1990) Studies in Accountancy Enugu: New Age Publishers.
10. Owler LWJ and Brown JL (1984) Weldon cost Accounting (5th ED) London: Elbo printing publication corporation.
11. Reynold (N.Ed (1984) Principles of Accounting Japan.
12. Encyclopedia for professional management (1979) New York: Prentice Hall.
13. Warre CS and FESS Philip. E. (1986) «Principles and management accounting». USA: South Western Publication Corporation.

УДК 338.43: 316

e-mail:Shergina60@mail.ru

Шергіна Л. А.,

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна

Shergina Lydia,

Master of Economic Science Associate Professor of Economic enterprises KNEU named after Vadym Hetman, Ukraine

**СПЕКТР МІЖНАРОДНИХ
МОДЕЛЕЙ КОРПОРАТИВНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

**SPECTRUM INTERNATIONAL
MODELS CORPORATE SOCIAL
RESPONSIBILITY**

Анотація. Розглянуто спільні риси національних моделей со-

Summary. Considered in common national models of social

ціальної відповідальності бізнесу. Приведено форми корпоративної соціальної відповідальності: відкрита та прихована.

Ключові слова: соціальна відповідальність, модель КСВ, відкрита форма КСВ, прихована форма КСВ.

responsibility. Resulted form Corporate Social Responsibility: open and hidden.

Key words: social responsibility, model of CSR, open form of CSR, hidden form of CSR.

Порядний той, хто своє право
вимірює своїм обов'язком.

Г. Лакордер

Бізнес почав розглядатися не лише як основний каталізатор економічних змін і впливовий чинник політичних процесів, але й як інститут, який бере активну участь у підтримці соціальної стабільності в суспільстві. У розвинутих країнах в останні роки активно розвиваються процеси корпоративної соціальної відповідальності, ідеї розвитку соціально та екологічно відповідального бізнесу.

У сучасній науковій літературі існує ряд моделей соціальної відповідальності бізнесу, що відображають основні тенденції формування системи корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) у компаніях різних країн.

Спектр міжнародних моделей корпоративної соціальної відповідальності визначається у першу чергу дилемою: бізнес самостійно визначає міру свого внеску в розвиток суспільства або офіційні та неофіційні інститути виробляють узгодження суспільних інтересів, які потім трансформуються в обов'язкові вимоги до бізнесу.

Теоретичні напрацювання у сфері соціальної відповідальності бізнесу, які ґрунтуються на практиці ведення бізнесу у зарубіжних країнах, враховують історію, менталітет, традиції, політику урядів. У різних державах сформувалися специфічні моделі взаємодії бізнесу з персоналом, місцевими громадами, урядом та іншими стейкхолдерами (зацікавленими сторонами) — особами, що впливають на діяльність підприємства чи зазнають його впливу.

Аналіз підходів до визначення корпоративної соціальної відповідальності у різних країнах і контингентах виявив, що між ними існують певні розбіжності, які здебільшого зорієнтовані на особливості взаємовідносин бізнес — держава. Так, у країнах

американського контингенту соціальним підприємництвом прийнято вважати діяльність неприбуткових організацій, дохід яких спрямовується на вирішення статутних завдань, зорієнтованих на вирішення соціальних проблем. У Європі соціальним вважається «бізнес із соціальною місією».

Соціальна відповідальність бізнесу у кожній країні, як уже зазначалось, має певну специфіку, але визначення спільних рис національних моделей дає змогу виділити найпоширеніші — американську та європейську моделі, зміст і сутність яких прямо пропорційно залежить від суспільно-економічних умов розвитку країни, ступеню відповідності положень діючого комерційного, податкового, трудового та екологічного законодавства вимогам міжнародних стандартів, шляхів забезпечення прав і свобод громадян тощо.

Моделі корпоративної соціальної відповідальності в США і Європі визначені як відкриті і приховані форми корпоративної соціальної відповідальності (табл. 1).

Таблиця 1

**ФОРМИ КОРПОРАТИВНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
В США ТА ЄВРОПІ [1, с. 36—37]**

Види форм СВ	Зміст поняття форми
Відкрита форма	Визначає лінію поведінки корпорації, яка призводить корпорацію до прийняття на себе відповідальності за вирішення тих питань, в яких зацікавлене суспільство. Зачіпає добровільні і самостійно визначені лінії поведінки, програми та стратегії корпорації з питань, які сприймаються самою корпорацією або її стейкхолдерами як частина їх (корпорації або стейкхолдерів) відповідальності перед суспільством
Прихована форма	Визначає офіційні та неофіційні інститути країни, через які відповідальність корпорацій за суспільні інтереси узгоджена з корпораціями або запропонована їм. Включає в себе цінності, норми і правила, які часто ведуть до обов'язкових вимог щодо корпорацій у питаннях, які громадські, політичні та економічні інтереси (країни) розглядають як належні та обґрунтовані обов'язки юридичних осіб

Американська модель соціальної відповідальності бізнесу є найпоширенішою. Її відносно легко впроваджувати в практику бізнесу, позитивно сприймає населення, громадські організації та персонал. З точки зору потенційних інвесторів, благодійна діяльність компанії характеризує її як соціально стійку і отже, привабливішу для капіталовкладень.

Європейська модель корпоративної соціальної відповідальності не є відкритою лінією поведінки компанії. Навпаки, та корпоративна діяльність, яка традиційно розглядається в США, в Європі, як правило, регулюється нормами, стандартами і законами відповідних держав. Європейська модель соціальної відповідальності бізнесу пов'язана з досягненням компанією бізнес-цілей і зосереджена на веденні основної діяльності у соціально відповідальний спосіб. Соціально-відповідальна діяльність компанії є частиною стратегії створення додаткової інвестиційної привабливості компанії. З погляду інвестора, європейська модель є привабливішою при оцінці соціально відповідальної поведінки компанії, оскільки може бути виміряною конкретними результатами, у тому числі й грошовими.

Характеризуючи українське бізнес-середовище, можна зазначити, що ані європейська, ані американська моделі соціальної відповідальності не можуть бути застосовані в Україні в повному обсязі, оскільки сучасному етапу розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу притаманно розмитість тенденцій щодо дотримання принципів соціальної відповідальності та відсутність підтримки соціально відповідальних ініціатив підприємств з боку держави [2].

Література

1. Корпоративне управління як шлях до підвищення ефективності бізнесу, залучення інвестицій і захисту інтересів акціонерів: Матеріали круглого столу. — К.: Б.В., 2000. — 68 с.
2. *Левицька Є.Г.* Теоретико-методологічні засади розвитку соціальної відповідальності вітчизняних підприємств сфери послуг. [Електронний ресурс]. — Доступний з <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1139>